

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิตประกอบด้วย

- ความรู้เรื่องโลหิต
- แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรม
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้เรื่องโลหิต (3,17)

โลหิต เป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อร่างกาย เป็นของเหลวข้นสีแดง ไหลเวียนอยู่ภายในหลอดเลือดทั่วร่างกายโดยอาศัยหลอดเลือดโลหิตด้วยกำลังแรงสูบฉีดของหัวใจ อวัยวะที่สำคัญที่ทำหน้าที่สร้างเม็ดโลหิตคือไขกระดูก

ปริมาณโลหิตในร่างกายมนุษย์แตกต่างกันตามน้ำหนัก เพศ อายุ สามารถคำนวณได้ โดยเทียบจากน้ำหนักตัว ซึ่งจะมีประมาณร้อยละ 8 ของน้ำหนักตัว ตามปกติจะมีโลหิตไหลเวียนอยู่ในร่างกายมนุษย์ประมาณ 4,000 - 5,000 ซี.ซี.หรือสามารถคำนวณได้โดยนำ

น้ำหนักตัวสุทธิ x 80 = ปริมาณโลหิตที่มีในร่างกาย (โดยประมาณ)

โลหิตถือเป็น non-newtonian fluid คือไม่เป็นเนื้อเดียวกันทั้งหมด ประกอบด้วย เซลล์หลายชนิด ถ้านำโลหิตมาใส่สารกันโลหิตแข็งตัว (anticoagulant agents) หรือนำไปปั่นให้ตกตะกอนจะเห็นโลหิตแยกออกเป็นสองส่วน คือ

1. เม็ดโลหิต จะมีอยู่ประมาณร้อยละ 45 ของโลหิตทั้งหมด เม็ดโลหิตมี 3 ชนิด คือ

1.1 เม็ดโลหิตแดง มีหน้าที่ในการลำเลียงออกซิเจนเพื่อให้เซลล์อวัยวะต่างๆได้สันดาปอาหารเป็นพลังงาน เม็ดโลหิตแดงในกระแสโลหิต มีอายุประมาณ 120 วัน

1.2 เม็ดโลหิตขาว ทำหน้าที่ปกป้องและทำลายสิ่งแปลกปลอมที่เข้าสู่ร่างกาย มีอายุการทำงานในกระแสโลหิตประมาณ 10 ชั่วโมง

1.3 เกล็ดโลหิต ช่วยให้โลหิตแข็งในโลหิตตรงจุดที่มีการฉีกขาดของเส้นโลหิต มีอายุการทำงานในกระแสโลหิต ประมาณ 5-10 วัน

2. พลาสมา (Plasma) คือส่วนที่เป็นของเหลวของโลหิตที่ทำให้เม็ดโลหิตทั้งหลายลอยตัว มีลักษณะเป็นน้ำสีเหลือง จะมีอยู่ประมาณร้อยละ 55 ของโลหิตทั้งหมด มีหน้าที่ควบคุมระดับความดันและปริมาตรของโลหิต ป้องกันโลหิตออก และเป็นภูมิคุ้มกันโรคติดต่อที่จะเข้าสู่ร่างกาย พลาสมา

ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นน้ำ ประมาณร้อยละ 92 และส่วนโปรตีน ประมาณร้อยละ 8 ซึ่งโปรตีนที่สำคัญ ได้แก่

แอลบูมิน (albumin) มีหน้าที่รักษาความสมดุลของน้ำในหลอดเลือดและเนื้อเยื่อ
อิมมูโนโกลบูลิน (globulin) มีหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันโรคติดต่อต่างๆที่จะเข้าสู่ร่างกาย
โดยสรุปโลหิตมีหน้าที่ดังนี้

1.Respiration คือ ขนส่งออกซิเจนจากอากาศสู่ปอด และเนื้อเยื่อทั่วร่างกาย และนำคาร์บอนไดออกไซด์จากเซลล์สู่ปอด

2.Nutritive transport คือนำอาหาร เช่นกลูโคส กรดอะมิโน กรดไขมัน วิตามิน และเกลือแร่จากระบบทางเดินอาหารสู่เซลล์

3.Excretion คือขนส่งของเสียจากกระบวนการเมตาบอลิซึมเช่น ยูเรีย กรดยูริก และcreatinine เพื่อขับทิ้งที่ไต

4.Homeostssis คือควบคุมให้เกิดความสมดุลของน้ำ pH และเกลือแร่

5.Regulation of body temperature คือ ช่วยควบคุมอุณหภูมิของร่างกายเพราะโลหิตมีความจุความร้อนสูง และเมื่อร่างกายมีอุณหภูมิสูง เช่นมีไข้ หลอดเลือดบริเวณผิวหนัง จะขยายตัวเพื่อระบายความร้อนออก ถ้าอุณหภูมิต่ำ หลอดเลือดจะหดตัว เพื่อลดการเสียความร้อนของร่างกาย

6.Protection คือป้องกันและทำลายสิ่งแปลกปลอมที่เข้าสู่ร่างกาย โดยภูมิคุ้มกันและเม็ดเลือดขาว
หมู่โลหิต

หมู่โลหิตมีความสำคัญต่อการรับโลหิตอย่างมาก ระบบหมู่โลหิตที่สำคัญ คือหมู่โลหิตระบบ ABO และระบบ Rh

หมู่โลหิตระบบ ABO

การจำแนกหมู่โลหิตในระบบ ABO มีสารโปรตีน (Antigen) เป็นตัวจำแนกหมู่โลหิต คือสารโปรตีน A (Antigen-A) และสารโปรตีน B (Antigen-B) กล่าวคือ

1.หมู่โลหิต A คือ หมู่โลหิตที่มีสารโปรตีน A (Antigen-A) อยู่ที่ผิวของเม็ดโลหิตแดง และมี Antibody-B อยู่ในน้ำเหลือง คนไทยจะมีหมู่โลหิต A ประมาณร้อยละ 21.1

2.หมู่โลหิต B คือ หมู่โลหิตที่มีสารโปรตีน B (Antigen-B) อยู่ที่ผิวของเม็ดโลหิตแดง และมี Antibody-A อยู่ในน้ำเหลือง คนไทยจะมีหมู่โลหิต B ประมาณร้อยละ 34.0

3.หมู่โลหิต O คือ หมู่โลหิตที่มีสารโปรตีน A (Antigen-A) และมีสารโปรตีน B (Antigen-B) อยู่ที่ผิวของเม็ดโลหิตแดง และมี (Antibody-A) กับ (Antibody-B) อยู่ในน้ำเหลือง คนไทยจะมีหมู่โลหิต O ประมาณร้อยละ 37.6

4. หมู่โลหิต AB คือ หมู่โลหิตที่มีสารโปรตีน A (Antigen-A) และมีสารโปรตีน B (Antigen-B) อยู่ที่ผิวของเม็ดโลหิตแดง และไม่มี Antibody-A กับ Antibody-B อยู่ในน้ำเหลือง คนไทยจะมีหมู่โลหิต AB ประมาณร้อยละ 7.3

หมู่โลหิตระบบ Rh

การจำแนกหมู่โลหิตระบบ Rhอาศัยโปรตีนที่จับอยู่บนผิวของเม็ดโลหิตแดง ซึ่งเรียกว่า สารโปรตีน ดี Antigen-D เป็นตัวบ่งบอก หมู่โลหิต Rh แบ่งออกเป็น 2 หมู่ คือ

1. หมู่โลหิต Rh บวก (Rh positive) คือหมู่โลหิตที่มีสารโปรตีนดี (Antigen-D) อยู่ที่ผิวของเม็ดโลหิตแดง ในคนไทยมีหมู่โลหิต Rh ประมาณร้อยละ 99.7 ซึ่งหมู่โลหิต Rh บวกนี้เรียกว่า หมู่โลหิตธรรมดา

2. หมู่โลหิต Rh ลบ (Rh negative) คือหมู่โลหิตที่ไม่มีสารโปรตีนดี (Antigen-D) อยู่ที่ผิวของเม็ดโลหิตแดง ในคนไทยมีหมู่โลหิต Rh เพียงร้อยละ 0.3 หรือ ซึ่งหมู่โลหิต Rh ลบนี้ เรียกว่า หมู่โลหิตหายาก หรือหมู่โลหิตพิเศษ

การบริจาคโลหิต

การบริจาคโลหิต คือการเอาโลหิตออกจากร่างกายโดยการเจาะออกทางเส้นโลหิตดำบริเวณข้อพับแขน ครั้งหนึ่งๆ ประมาณ 300-450 มิลลิลิตรหรือประมาณร้อยละ 6-7 ของปริมาณโลหิตในร่างกาย ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตราย แต่กลับเป็นผลดี เพราะเป็นการกระตุ้นให้ไขกระดูกทำงานดีขึ้น ระบบไหลเวียนโลหิตทำงานดีขึ้น การบริจาคสามารถบริจาคได้ ทุก 3 เดือน (ปีละ 4 ครั้ง)

ขั้นตอนการบริจาคโลหิต ผู้บริจาคต้องเขียนใบสมัครบริจาคโลหิต ทำทะเบียนประวัติ ต่อจากนั้นต้องเจาะปลายนิ้วตรวจความเข้มข้นของโลหิต ความเข้มข้นต้องได้มาตรฐาน เพศหญิงต้องมีความเข้มข้นร้อยละ 80 และเพศชาย ร้อยละ 90 แล้วตรวจร่างกายโดยแพทย์หลังจากนั้นจึงบริจาคโลหิตโดยเจาะเก็บที่บริเวณข้อพับแขน ใช้เวลาบริจาคครั้งหนึ่งๆ ประมาณ 15-20 นาที

คุณสมบัติของผู้บริจาคโลหิต

1. ต้องมีอายุ 17-60 ปี
2. น้ำหนัก 45 กิโลกรัมขึ้นไป
3. ไม่มีประวัติเป็นโรคเอดส์ ตับอักเสบบี และซี ตัวเหลือง ตาเหลือง
4. ไม่เป็นไข้มาลาเรียในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา, ไม่เป็นโรคติดต่อไปนี้ คือ กามโรค คุชชาราต ไอเรื้อรัง ไขมีโลหิต โลหิตออกง่ายผิดปกติ โรคหืดหอบ อาการแพ้อื่นๆ ชัก เป็นลมบ่อยๆ โรคผิวหนังเรื้อรัง โรคหัวใจ โรคไต โรคเบาหวาน
5. ไม่อยู่ในระหว่างน้ำหนักลดมากในระยะสั้นโดยไม่ทราบสาเหตุ
6. ไม่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ, ไม่เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์
7. ไม่มีประวัติฉีดยาเสพติด

8. ไม่อยู่ในระหว่างมีประจำเดือน
9. ภายหลังจากผ่าตัดหรือคลอดบุตร 6 เดือน
10. ความดันโลหิตล่าง(Systolic) ไม่ต่ำกว่า 100 มิลลิเมตรปรอท
11. มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง นอนหลับพักผ่อนเต็มที่ก่อนมาบริจาคอย่างน้อย 6 ชั่วโมง และ
เว้นระยะ 3 เดือน ถ้าเคยบริจาคโลหิตมาก่อน

แนวความคิดที่เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ

ความรู้ (knowledge)

ความรู้ตามความหมายในพจนานุกรม (The Oxford Encyclopedic English Dictionary) (18)

หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจากการศึกษา การค้นคว้า การได้รับข้อมูลข่าวสาร หรือเกิดความตระหนักในเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับ สถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งได้จากประสบการณ์ที่ได้เก็บเกี่ยวสะสมไว้

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) (19) ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ว่าเป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียดต่างๆที่มนุษย์ได้รับและเก็บสะสมไว้

พจนานุกรม Webster's NewUniversal Dictionary of the English Language (20) ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นสิ่งที่เห็นได้อย่างแน่นอนและชัดเจนเกี่ยวกับข้อเท็จจริง การกระทำ และสภาวะของการเข้าใจ ซึ่งได้จากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ความคุ้นเคย การรับรู้และเข้าใจ ตลอดจนจากข่าวสาร ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่มนุษย์ได้รวบรวมสะสมไว้ ความคุ้นเคยกับข้อเท็จจริงนั้น แตกต่างกันตามความเข้าใจและการรับรู้ของแต่ละบุคคล

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ความรู้ (21) หมายถึง พฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะทำนึกได้ หรือมองเห็น หรือได้ยิน ความรู้ขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้างและวิธีการแก้ปัญหา

กล่าวโดยสรุป ความรู้คือข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่างๆ ที่ได้รับจากประสบการณ์ การศึกษาค้นคว้า การได้รับข้อมูลข่าวสาร การสังเกต และรวบรวมเป็นความจำเก็บสะสมไว้และสามารถแสดงออกมาให้ปรากฏได้และวัดได้

การวัดความรู้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องวัดความรู้โดยได้สร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (multiple choices) รูปแบบคำถามเขียนเป็นประโยคที่สมบูรณ์และมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ประกอบด้วยคำตอบ ถูก 1 ข้อ และคำตอบข้ออื่นเป็นตัวเลือก โดยเนื้อหาความรู้พื้นฐาน ข้อเท็จจริง เรื่องโลหิตและการบริจาคโลหิต แบบทดสอบบรรจุอยู่ในแบบสอบถามโดยประชากรตัวอย่างเป็นผู้ตอบด้วยตนเอง

ทัศนคติ (Attitude)

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) (19) ได้ให้คำจำกัดความของทัศนคติว่า หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับ หรือปฏิเสธต่อสถานการณ์บางอย่าง

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (22) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุ หรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึกนี้ จะเป็นไปในทางที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

การวัดทัศนคติ

ใช้มาตรวัดทัศนคติ (Attitude Scale) คือส่วนที่เป็นข้อความ และส่วนที่เป็นคำตอบ โดยการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ประยุกต์วิธีวัดของไลเคิร์ต (Likert's scale) มาใช้ในการวัดทัศนคติ โดยกำหนดให้มีตัวเลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ เห็นด้วย (เลือกในทิศทางบวกหรือสนับสนุน) ไม่เห็นด้วย (เลือกในทิศทางลบหรือไม่สนับสนุน) และไม่แน่ใจ ต่อข้อความที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิต

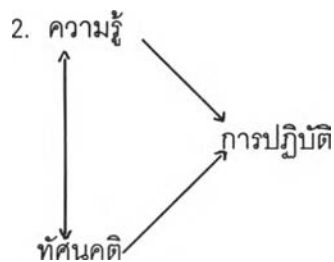
พฤติกรรม (Behavior)

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (21) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรมว่า หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ได้ เช่น การเดิน การพูด การคิด ความรู้ ความสนใจ ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย ซึ่งรวมทั้งการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่งๆ อาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า ซึ่งปฏิบัติไม่ได้ในทันที แต่คาดคะเนว่าอาจปฏิบัติในโอกาสต่อไป พฤติกรรมการแสดงออกนี้ต้องอาศัยความรู้และทัศนคติเป็นส่วนประกอบและเมื่อแสดงออกมาก็จะสามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการในการที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมจะต้องอาศัยระยะเวลา และการตัดสินใจหลายขั้นตอน

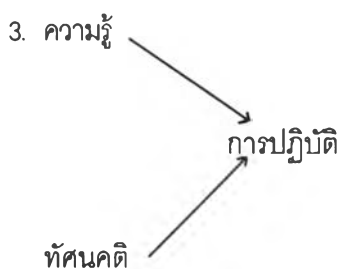
นอกจากนี้ ยังได้ให้ข้อคิดว่าความรู้เพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าคุณคนจะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนรู้เสมอไป ทัศนคติจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้ที่ได้รับกับการกระทำหรือปฏิบัติ ถ้ามีทัศนคติที่ดีร่วมกับองค์ประกอบอื่นๆ ที่จะกระตุ้นให้ปฏิบัติแล้ว บุคคลจะมีแนวโน้มที่จะกระทำหรือปฏิบัติมากกว่าบุคคลที่มีทัศนคติไม่ดี ย่อมแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ชัดเจน ว่าสิ่งใดเกิดก่อนและจะส่งผลต่อเนื่องต่อสิ่งใด ซึ่งนิภา มนูญปิฎ (23) ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติไว้ 4 รูปแบบดังนี้

1. ความรู้ —————> ทัศนคติ —————> การปฏิบัติ

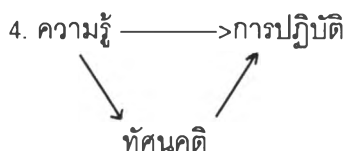
ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ทำให้เกิดการปฏิบัติ

ความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์กันและความรู้กับทัศนคติทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา

ความรู้และทัศนคติทำให้เกิดการปฏิบัติ โดยที่ความรู้และทัศนคติไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน

ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับทางอ้อมมีทัศนคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติ

โดยสรุป พฤติกรรม หรือการปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ผ่านขั้นตอนในเรื่องความรู้ การรับรู้ ความสนใจ การไตร่ตรอง การทดลองปฏิบัติ และปฏิบัติจนเป็นนิสัย เป็นประจำโดยผ่านขั้นตอนในเรื่องความรู้ ทัศนคติ ซึ่งอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้

การวัดพฤติกรรม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องวัดพฤติกรรม โดยถามเกี่ยวกับการบริจาดโลหิตในอดีต ความตั้งใจที่จะบริจาดโลหิตในอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Coutreras M. (24) พบว่าโลหิตและผลิตภัณฑ์ของโลหิตที่มีคุณภาพดีที่สุดคือเลือดที่มาจากอาสาสมัครในการบริจาคโลหิต เพราะอาสาสมัครนั้นบริจาคโลหิตโดยปราศจากเงื่อนไขใดๆ กลุ่มนี้ลดอัตราเสี่ยงที่จะพบ window period ของ HIV อีกด้วย ประเทศต่างๆ ทั่วไปในปัจจุบันจึงใช้โลหิตและผลิตภัณฑ์ของโลหิตจากผู้บริจาค (Voluntary, unpaid donor)

Oswalt (25) ศึกษาทบทวนบทความเกี่ยวกับแรงจูงใจและการจัดหาผู้บริจาคโลหิตปีค.ศ. 1977 (A Review of Blood Donor Motivation and Recruitment) พบว่า ในการบริจาคโลหิต ผู้บริจาคโลหิตโดยเฉลี่ยเป็นเพศชาย เป็นผู้บริจาคซ้ำ เป็นคนทำงานสังกัดในองค์กรต่างๆ และเป็นกรบริจาคแบบไม่เฉพาะเจาะจง แรงจูงใจเชิงบวก ได้แก่ บริจาคโดยสมัครใจ เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เพื่อสำรองไว้ใช้กับบุคคลในครอบครัว เพื่อทดแทนให้โรงพยาบาล เป็นความต้องการของชุมชน และพบว่าเหตุผลที่ไม่บริจาคโลหิตเกิดจากแรงจูงใจเชิงลบ ได้แก่ ความกลัว (เข็ม, เลือด, อ่อนเพลีย, ระบบไหลเวียนไม่สมดุล) เหตุผลเกี่ยวกับสุขภาพและความปลอดภัยในการบริจาค ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นจากการบริจาค ความไม่สะดวก การบริหารจัดการเกี่ยวกับโลหิตที่ดีคือการคัดเลือกรับบุคคลที่บริจาค การคงไว้ซึ่งผู้บริจาคซ้ำ (รายเก่า) การวางแผนการจัดหาและใช้โลหิตที่ดีมีประสิทธิภาพ

ชัยเวช นุชประยูร และคณะ (26) ศึกษาเรื่องการสำรวจความพึงพอใจในศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติพบว่าผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.4) เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 31.5 ปี ผู้บริจาคโลหิตพอใจในการต้อนรับของเจ้าหน้าที่ร้อยละ 99.3 อาการที่ผู้บริจาคโลหิตรู้สึกหลังบริจาค คือเจ็บบริเวณที่เข็มเจาะเก็บโลหิตร้อยละ 77.4 อ่อนเพลียร้อยละ 74.4 มีความสุขใจที่ได้บริจาคโลหิตร้อยละ 92.3

พวงทอง เครือมังกร (27) ศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะคติ ของผู้บริจาคโลหิตต่อการบริจาคโลหิตที่ธนาคารโลหิตโรงพยาบาลรามาริบัติพบว่า ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้ที่ชักชวนให้บริจาคโลหิตคือเพื่อน โดยให้เหตุผลว่า เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และทำตนให้เป็นประโยชน์ มีความรู้สึกเป็นสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น และได้กุศลแรง อุปสรรคในการบริจาคโลหิตคือ กลัวเจ็บ กลัวเข็ม กลัวติดโรคเอดส์

สมพร กิจสุวรรณกุล (28) ศึกษาเรื่องการใช้ donor self exclusion ในการคัดกรองผู้บริจาคโลหิตที่ติดเชื้อโรคที่ถ่ายทอดได้ทางเลือดในจังหวัดเชียงใหม่ปีพ.ศ. 2537 พบว่า 3 ใน 4 ของผู้บริจาคโลหิตเป็นเพศชาย และเพศชายจะตอบว่าโลหิตของตนเองไม่ปลอดภัยมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่บริจาคโลหิตที่อายุน้อยกว่า 30 ปีตอบว่าเลือดของตนเองไม่ปลอดภัยประมาณ 2 เท่าของผู้ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป

อินทิรา บางสุวรรณ (29) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการบริจาคโลหิตแก่หน่วยเคลื่อนที่ของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ พบว่าแรงจูงใจในการบริจาคโลหิตที่สำคัญได้แก่ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต รองลงมา คือ ปัจจัยด้านชื่อเสียงของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ และปัจจัยด้าน

อิทธิพลของจิตใจและสังคม เหตุผลที่ไม่บริจาคโลหิตเพราะ เกิดความกลัวติดเชื้อโรค กลัวติดโรคเอดส์ มีโรคประจำตัวสืบเนื่องจากการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

อรุณี ศุภนาม (30) ศึกษาเรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของเยาวชน จากสถาบันการศึกษาในกรุงเทพมหานครพบว่า เยาวชนยังขาดความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ผู้ที่มีอิทธิพลและผลักดันให้เยาวชนบริจาคโลหิตคือเพื่อนและอาจารย์ การให้ข้อมูลข่าวสารและ สร้างแรงจูงใจจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดหาโลหิต

วิทยา สวัสดิพงษ์ และคณะ (31) ได้ทำการศึกษาเชิงวิเคราะห์ในพระภิกษุเรื่องพระภิกษุไทย: ผู้มีบทบาทที่จะช่วยลดการสูบบุหรี่ในประชากรชนบท โดยให้พระภิกษุเป็นผู้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการช่วยเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในชนบท พบว่า พระภิกษุผู้นำทางศาสนาอาจจะมี บทบาทพื้นฐานในการจัดโปรแกรมการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่